

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

הרה"ק רבי יוסף וולטוך ב"ר שמחה בונים זצוק"ל זצ"ל
וכל מי שנהרג באסון ל"ג בעומר בהר מירון זצ"ל
ולרפואת הפצועים באסון

משנה ג'

רבינו עובדיה מברטנורא

קרויה - דלעת יבשה חלולה ששואבים
בה מים.

שהטבילה - מעלה בעלמא לחטאת, ולא
משום טומאה. דהא בחדשה מיירי שלא
נטמאת מעולם.

במים שאין ראויין לקדש מקדשין
בה - לאחר שנגבה, ולא חיישין שמא
בלעה מים שאין ראויין לקדש ותחזור
ותפלוט.

נטמאה אין מקדשים בה - ואף על פי
שחזר והטבילה, דחיישין שמא תפלוט
משקין טמאים הבלועים בה.

דקסברי רבנן דמחמרינן שפי במים טמאים
יותר מבמים שאינן ראויין לקדש. ורבי
יהושע משוה מידותיו. דאי חיישת, הכא
והכא תיחוש. ואי לא חיישת, הכא והכא
לא תיחוש. אלא בין כך ובין כך, בין
בתחילה אם הטבילה במים שאין ראויין
לקדש וניגבה, בין בסוף כשנטמאת
והטבילה אפילו בראויין לקדש וניגבה,
לא יוסיף לתוכה מים מקודשים, דחיישין
שמא תפלוט. ואין הלכה כרבי יהושע.

קרויה דלעת יבשה חלולה, שהתקינו אותה כצורת כלי, כדי לדלות בה מים שֶהַטְבִּילוּהָ
בְּמֵיִם שְׂאִינָן רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ היינו במי מקווה שאינם מים חיים, ולא משום טומאה
הטבילה, שהרי מדובר בדלעת חדשה שלא נטמאה מעולם, אלא שהטבילו אותה משום מעלה
יתרה שעשו בפרה אדומה - מְקַדְּשִׁין בָּהּ ניתן לשים בתוכה מים חיים ומקדשים אותם
באפר הפרה עַד שֶתִּטְמָא הדלעת, כלומר שמקדשים בה כל זמן שלא נטמאה, ואע"פ
שהדלעת בלעה לתוכה ממי הטבילה, אין חוששים שמא תחזור ותפלוט את המים הללו שאין
ראוי לקדש בהם ויתערבו במים החיים הראויים לקידוש, שאף אם תפלוט טיפה, הרי היא
בטלה ברוב המים הראויים לקדש, לפיכך אינם חמורים כל כך שנחשוש שמא תפלוט. ויש
מפרשים 'מקדשים בה' - לאחר שניגבה. ואם נְטַמְאָה הקרויה, והטבילה מטומאתה - אֵין
מְקַדְּשִׁין בָּהּ מי חטאת, שחוששים שמא תפלוט טיפה טמאה שנבלעה בה, ותטמא את כל
המים המקודשים. רְבִי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר: אִם מְקַדֵּשׁ הוּא בָּהּ בְּתַחֲלָה קודם
שנטמאה, ואין חוששים שמא תפלוט את המים שאינם ראויים לקידוש - אֶף בְּסוּף לאחר
שנטמאה והטבילה יְקַדֵּשׁ בָּהּ ואל נחשוש שמא תפלוט טיפה טמאה, בַּרְם אִם אֵינוֹ
מְקַדֵּשׁ בָּהּ בְּסוּף לאחר שנטמאה, משום שחוששים שמא תפלוט טיפה טמאה - אֶף לֹא
יקדש בה בְּתַחֲלָה קודם שנטמאה, מחשש שמא תפלוט את המים שאינם ראויים לקדש.
כלומר רבי יהושע מחמיר וסובר שאפילו קודם שנטמאה, אין מקדשים בה, לפי שחוששים שמא
תפלוט את המים שבלעה שאינם ראויים לקידוש, ויתערבו המים שאינם ראויים לקידוש במים
החיים שראויים לקידוש מי החטאת. בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ בין קודם שנטמאה ובין לאחר
שנטמאה - לֹא יוֹסִיף ויש גורסים 'לא יאסוף' לְתוֹכָהּ מֵיִם מְקַדְּשִׁים שחוששים שמא
תפלוט, ובמים מקודשים מחמירים שאפילו טיפה של מים שאינם מקודשים פוסלת אותם.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מו"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ד'

כבר למדנו לעיל (ג, ז) שהיו מטמאים את הכהן השורף את הפרה ואח"כ היה טובל ומיד היה עושה את הפרה, וזאת מפני הצדוקים שלא יהיו אומרים שרק מי שהעריב עליו שמשו כשר לעשיית הפרה. משנתנו באה למד שאף הכלים שבהם הכניסו את אפר הפרה היו טובלי יום מאותו הטעם שהבאנו לעיל.

ולהבנת המשנה נקדים את מה שלמדנו במסכת חגיגה (ג, ב): 'כלים הנגמרים בטהרה' - היינו כלים שמשעה שנגמרה עשייתן ונעשו ראויים לקבל טומאה נזהר בהם האומן שלא ייטמאו, כגון שהאומן היה 'חבר', היינו אדם היודע להיזהר בדיני טומאה וטהרה, 'צריכין טבילה לקודש' - כלומר אע"פ שנגמרה עשייתן בטהרה, אין להשתמש בכלים אלו לקדשים היינו לקרבנות, וכל שכן שאין להשתמש בהם לצורך עשיית פרה אדומה, אלא אם כן טבלו אותם, ובגמרא מובא הטעם לדין זה לפי שגזרו חכמים שמא ניתז רוק מפי עם הארץ על הכלי בשעה שהאומן עסק בעשייתו, וכשנגמרה עשייתו עדיין היה הרוק לח וטימא את הכלי, לפיכך צריך הכלי טבילה לקודש, ברם מספיקה לו טבילה בלבד ואין הוא צריך הערב שמש.

משנתנו דנה בכלי שנגמר בטהרה לשם חטאת, אם די לו בטבילה לקודש, כדי שיהא היכר שהפרה נעשית בטבולי יום, בניגוד לדעת הצדוקים, או שאין היכר בטבילה זו לגבי הצדוקים, מאחר שכלים הנגמרים בטהרה צריכים טבילה בלבד ולא הערב שמש, ומכאן שלשם היכר אין דרך אחרת אלא לטמא את הכלי ולהטבילו, כמו שעושים לכהן השורף את הפרה. ויש בזה מחלוקת תנאים.

רבינו עובדיה מברטנורא

שפופרת- של קנה שחתכה. תיקנה לשום בה מי חטאת או אפר חטאת, אפילו חתכה חבר שאינו חשוד על הטומאה.

רבי אליעזר אומר יטביל מיד- ואיכא הכירא. דפרה נעשית בטבול יום, משום דכלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש, שמא נשאר בכלי רוק היוצא מפיו של עם הארץ ועדיין הוא לח בשעת גמרו של כלי ומטמאו. ואע"ג דטומאה זו אינה צריכה הערב שמש אלא טבילה בלבד, מכל מקום איכא הכירא, משום דלגבי פרת חטאת עשאה כטמא מת בשביעי שלו ומטמא אדם וכלים, ואי איתא דפרה היתה צריכה הערב שמש, גם היא היתה צריכה. רבי יהושע אומר יטמא ויטביל- דבענין אחר ליכא הכירא, כיון דכלים הנגמרים בטהרה לא בעו הערב שמש לקדש. והלכה כרבי יהושע.

הכל כשרים לקדש- כל הטהורים כשרים להשליך האפר על גבי המים, ואפילו נשים. דכתיב גבי אסיפת אפר פרה, ואסף איש טהור את אפר הפרה והניח מחוץ למחנה, ודרשינן איש, להכשיר את הזר. טהור, ואפילו אשה. והניח, מי שיש בו דעת להניח, פרט לחרש שוטה וקטן שאין בהן דעת להניח. ובתר (אסיפת אפרה) כתיבא הך עבודה דקידוש ואין עבודה מפסקת בינתיים. למדנו שכל הכשר לאסיפת אפרה כשר לקידוש.

שְׁפוּפֶרֶת של קנה **שְׁחַתְכָהּ** שהתקינה ועשאה כלי (הראוי לקבל טומאה) **לְחַטָּאת** כדי להניח בתוכו אפר פרה אדומה, וכגון שחתך אותה 'חבר' הנזהר בדיני טומאה וטהרה - **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: יִטְבִּיל מִיָּד** את השפופרת, כלומר שאין צורך לטמא את השפופרת ולהטבילה כדי שתהיה טבולת יום, אלא מטבילה מיד כדין כלים הנגמרים בטהרה שצריכים טבילה לקודש, מהטעם שהבאנו בהקדמת המשנה, שגזרו חכמים משום רוקו של עם הארץ, ויש היכר בטבילה זו שהפרה נעשית בטבולי יום, שאע"פ שטבילה זו היא מדרבנן ולא הצריכו חכמים הערב שמש, מכל מקום יש כאן היכר, שכן לגבי פרת חטאת עשו חכמים את הכלי כטמא מת בשביעי לטומאתו (לאחר הזאה של יום שביעי וקודם טבילה), וכיוון שאין השפופרת צריכה הערב שמש, ומיד לאחר הטבלתה משתמשים בה לאפר פרה, הרי זה היכר יפה שתשמישי פרה נעשים בטבולי יום **רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר: יִטְמָא וְיִטְבִּיל** יטמא תחילה את השפופרת, ואח"כ יטבילנה, שרק בכך יראו הצדוקים שהפרה נעשית בטבולי יום, מאחר שמטמאים את השפופרת טומאה גמורה הצריכה טבילה והערב שמש, ואע"פ כן מיד לאחר הטבילה משתמשים בה לאפר הפרה, אבל אם אין מטמאים אותה, הרי בטבילתה בלבד מפני גזירת חכמים אין היכר לצדוקים, שהפרה נעשית בטבולי יום, הואיל וכלים הנגמרים בטהרה אינם צריכים הערב שמש אף לקודש, ואע"פ שלגבי פרת חטאת עשו אותה חכמים כטמא מת, מכל מקום אין הצדוקים מרגישים בחומרות אלו שהחמירו חכמים, ואף לדעתם מותר להשתמש בשפופרת זו לפרת חטאת כמו לקודש. **הַכֹּל כְּשָׂרִים לְקֹדֶשׁ** לתת את האפר לתוך המים, אפילו אשה עבד ואנרוגיניוס, **חוּץ מִחֵרֶשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן** שנאמר באסיפת אפר הפרה "ואסף איש טהור את אפר הפרה והניח מחוץ למחנה" ומכאן דורשים: 'אישי' - להכשיר את הזר, היינו גם מי שאינו כהן, 'טהורי' - אפילו אשה, 'והניח' - מי שיש בו דעת להניח, יצאו חרש, שוטה וקטן שאין בהם דעת להניח, ואח"כ נאמר "ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי" היינו שעבודת הקידוש באה אחרי עבודת איסוף האפר ואין עבודה אחרת מפסיקה ביניהם, ומכאן למדים, שכל הפסול באיסוף פסול גם בקידוש, וכל הכשר לאיסוף האפר כשר גם לקידוש המים.

רבינו עובדיה מברטנורא

רבי יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה- דאם איתא דכל הכשר באסיפה כשר בקידוש, לכתוב ולקח לשון יחיד בקידוש, כי היכי דכתב ואסף לשון יחיד באסיפה, מאי ולקחו, דאפילו הנך דפסולים התם כשרים הכא, כגון קטן. אבל אשה לא, דכתיב ונתן, ולא ונתנה.

רבי יהודה - מכשיר בקטן היינו שלדעת רבי יהודה גם ילד שעדיין לא הגיע לגיל מצוות יכול לקדש את המים, **ופוסל באשה ואנדרוגינוס** טעמו של רבי יהודה מבואר בגמרא, שאם כוונת התורה היא שכל הכשר באסיפת האפר כשר בקידוש, היתה התורה צריכה לכתוב 'ולקח' בלשון יחיד, וכיוון שכתבה 'ולקחו' בלשון רבים הרי זה בא ללמד, שאפילו אלו שהם פסולים באסיפת האפר כגון קטן, כשרים בקידוש, אבל אשה פסולה לקידוש, שנאמר 'ונתן' ולא נכתב 'ונתנה', ואע"פ שכל התורה כולה נאמרה בלשון זכר, ובכל זאת אין ממעטים אשה אלא במקום שכתוב בפירוש 'איש', יש לומר שכאן הדבר שונה, הואיל ושינה הכתוב את לשונו, שבתחילה נכתב 'ולקחו', לשון רבים, ואח"כ נכתב 'ולקח' לשון יחיד, לפיכך דורשים 'ונתן' ולא 'ונתנה'. ברם חכמים דורשים ממה שכתוב 'ולקחו' 'ונתן', שמותר שאפילו שניים ייקחו את האפר ואחד ייתן אותו לתוך המים. ויש להוסיף בביאור שרבי יהודה דיבר על אנדרוגינוס ולא על טומטום, לפי שבטומטום אף תנא קמא מודה שהוא פסול, לפי שהוא ספק ערל.

by getty